

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **РОЛЬ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ
У ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ**
(на матеріалах ГУ ДПС у Тернопільській області)

**THE ROLE OF TAX REVENUES IN THE FORMATION
OF THE STATE BUDGET OF UKRAINE**
(on the materials of Main Directorate
of the State Tax Service in Ternopil region)

Виконала: здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти групи 4ФДПМ
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»
освітньо-професійної програми «Державна податкова
та митна справа»

Козорізова М. М.

Керівник: Чижова Т. В.
(прізвище та ініціали)
(прізвище та ініціали)

Хмельницький – 2024 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти перший
(бакалаврський)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Державна податкова та митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри, д.е.н.,
професор

_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
« ____ » _____ 2024 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

_____ Козорізовій Марії Миколаївні _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Роль податкових надходжень у формуванні Державного бюджету України (на матеріалах ГУ ДПС у Тернопільській області) _____

керівник роботи Чижова Таміла Володимирівна, к.е.н., доцент _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «17» січня 2024 року № 61-с _____

2. Строк подання роботи здобувачем _____

3. Вихідні дані до роботи роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові розробки, періодичні видання, статистична інформація _____

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити) Сутність і роль податкових надходжень в економіці держави. Аналіз ефективності податкової політики держави _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
6 рисунків, 15 таблиць _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-II розділів	Таміла ЧИЖОВА доцент		
Консультант з використання ПЕОМ	Таміла ЧИЖОВА доцент		
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА доцент		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	05.02.24-14.02.24	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	15.02.24-22.02.24	виконано
3.	Написання 1 розділу	23.02.24-29.03.24	виконано
4.	Написання 2 розділу	01.04.24-15.05.24	виконано
5.	Формулювання висновків за темою дослідження	16.05.24-22.05.24	виконано
6.	Оформлення роботи	23.05.24-06.06.24	виконано
7.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	07.06.24	виконано
8.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	14.06.24	виконано
9.	Захист роботи в ЕК	25.06.24	

Здобувач _____ Козорізова М. М _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Чижова Т. В _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

У роботі проаналізовано динаміку, склад та структуру податкових надходжень до Державного бюджету України. Запропоновано напрями їх оптимізації, спрямовані на підвищення ефективності організації роботи контролюючих органів. Податки є невід'ємною складовою у формуванні державного бюджету та регулюванні економіки країни. Вони представляють важливий інструмент фінансових відносин, що забезпечує функціонування держави та задоволення потреб суспільства. Сучасна податкова система відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного функціонування держави та її економіки. Податки виконують кілька важливих функцій. Кожна з яких сприяє формуванню бюджету, розподілу фінансових ресурсів та впливу на економічні процеси. Основними бюджетоутворюючими податками в Україні є податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок та податок на прибуток підприємств. Важливу роль також відіграють місцеві податки і збори. Вони забезпечують фінансування програм та заходів у галузях освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та інших сферах.

Збільшення податкових надходжень можливе завдяки зростанню обсягів виробництва, підвищенню прибутковості підприємств та дотриманню податкової дисципліни платниками. Важливим є формування податкової культури серед підвищення ролі органів місцевого самоврядування у легалізації доходів підприємців та удосконалення практики справляння податку на нерухомість.

Основний текст кваліфікаційної роботи бакалавра викладено на 68 сторінках, містить 15 таблиць, 6 рисунків. Список використаних джерел налічує 40 найменування і розміщений на 4 сторінках. Додаток розміщений на 3 сторінках. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра становить 75 сторінки.

Ключові слова: державний бюджет, податки, доходи, податкова політика, податкові надходження.

ЗМІСТ

	ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ	СУТНІСТЬ І РОЛЬ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ	
1.	В ЕКОНОМІЦІ ДЕРЖАВИ.....	10
1.1.	Економічний зміст та сутність податків	10
1.2.	Роль податкових надходжень у формуванні фінансових ресурсів держави	20
1.3.	Структура та принципи побудови податкової системи України	27
РОЗДІЛ	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ	
2.	ДЕРЖАВИ.....	38
2.1.	Оцінка рівня податкових надходжень у формуванні бюджету України	38
2.2.	Аналіз динаміки та структури податкових надходжень	48
2.3.	Напрями вдосконалення податкової системи України з урахуванням прогресивного світового досвіду	59
	ВИСНОВКИ.....	66
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
	ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми. Державний бюджет є невід'ємною частиною ринкових відносин і атрибутом функціонування кожної держави. Від правильного формування та своєчасного планування доходів і видатків залежить успішність виконання завдань та функцій держави. Важливе значення для створення державного бюджету має обґрунтоване планування доходів, де основну роль відіграють податкові платежі. Податки виступають потужним механізмом регулювання соціально-економічних процесів.

Тому, однією з найважливіших сфер державного регулювання економіки України є оподаткування. Податки регулюють економічні відносини, інтереси держави, регіонів, громадян та суб'єктів господарювання. Вони необхідні для формування державного бюджету і виступають атрибутом держави. Податкова система впливає на економічні взаємовідносини між виробниками та державою і повинна сприяти подоланню криз та розвитку бізнесу.

Податки є необхідним елементом фінансової системи і основним джерелом доходів бюджету. Відсутність податків може паралізувати діяльність будь-якої держави. Податкова система потребує детального аналізу і є важливою складовою розвитку економіки, забезпечуючи функціонування публічних витрат і приваблюючи інвестиції в Україну. Діяльність податкової системи тісно пов'язана з економічним, політичним та іншими аспектами. Тому можна сказати, що податкова система України характеризується її рівнем розвитку і впливає на соціальний та економічний розвиток суспільства.

Податкова система складається з податків, зборів, внесків до бюджету, обов'язкових платежів та цільових фондів, що діють на законодавчому рівні. Компоненти системи оподаткування формуються відповідно до соціально-економічного розвитку країни та податкової політики. Ця система визначає режими сплати податків, пільг та фінансових санкцій, а також встановлює вимоги до оцінки діяльності господарства в державі.

Саме тому, на сьогодні проблематика вивчення впливу податкової системи на важливі економічні процеси є надзвичайно актуальною. Аналіз наслідків різних негативних тенденцій допомагає удосконалити механізми ефективної податкової політики.

Серед найважливіших завдань держави перше місце відводиться наповненню дохідної частини державного бюджету, розробці оптимальної моделі податкової системи та точному дотриманню податкового законодавства.

Державний бюджет формується на основі наявних доходів, тому важливим є їхнє реальне визначення та повне виконання. Державні доходи виявляються у грошовій формі відносин власності між державою і юридичними та фізичними особами під час вилучення державою частини необхідного та додаткового продукту.

Одним із ключових факторів стабільності доходної бази держави є склад та структура доходів, тобто науково обґрунтований перелік податків, зборів та відрахувань до бюджету. Згідно з Бюджетним кодексом, доходи розділяються на податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом та трансферти. В Україні основну роль відіграють податок на прибуток та податок на додану вартість.

Податкова безпека держави відіграє важливу роль у забезпеченні її фінансової стабільності. Це досягається шляхом виявлення, оцінки та усунення податкових загроз та ризиків.

Податкова політика є однією з ключових складових макроекономічної політики кожної країни, оскільки вона впливає на загальний попит. Рішення уряду підвищити процентні ставки може призвести до скорочення інвестицій приватного сектору. Зменшення інвестицій в свою чергу може зменшити рівень накопичення. Виникає ефект заміщення, коли уряд змушений збільшувати борг для покриття своїх видатків, що призводить до збільшення державних витрат і, відповідно, сукупного попиту. Така ситуація може зробити податкову політику менш впливовою на виробництво. Стабільний обмінний курс і стійкий рух капіталу є ключовими факторами для ефективної податкової політики.

Стабільність і передбачуваність податкової політики є важливими умовами її ефективності. Це сприяє стабільному інтересу суб'єктів господарювання до фінансової політики, а також забезпечує ефективну діяльність податкової служби на основі відповідного законодавства та механізмів стягнення податків.

Теоретичне і практичне значення теми. Тема дослідження має важливе як теоретичне, так і практичне значення. На сьогодні в Україні актуальним є питання формування Державного бюджету і розроблення ефективної податкової політики. Податкові надходження відіграють ключову роль у цьому процесі. Щоб досягти успішних результатів, потрібно провести глибокий аналіз та творчо осмислити як вже існуючу законодавчу базу в країні, так і міжнародний досвід у сфері оподаткування.

Мета і задачі роботи. Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні і аналізі податкових надходжень до Державного бюджету України, а також у визначенні перспектив розвитку.

Методи дослідження. До основних методів аналізу, що використовуються в роботі, відносяться внутрішній та зовнішній аналіз. Використовуються вертикальний і горизонтальний аналіз фінансової діяльності суб'єкта дослідження. Особлива увага приділяється методам планування доходної частини державного бюджету.

Структура роботи. Виходячи з мети і задач дослідження, структура роботи включає два розділи. Перший розділ присвячено визначенню теоретичних та законодавчих засад функціонування податків. Проведена класифікація окремих показників, які використовуватимуться в процесі аналітичних розрахунків у наступних розділах. Узагальнено досвід зарубіжних напрацювань із зазначеної проблематики. У другому розділі проведено аналіз доходної та видаткової частин державного бюджету, досліджуються проблемні питання, пов'язані з організацією діяльності органів місцевого самоврядування, наведені пропозиції щодо вирішення виявлених недоліків.

Характеристика суб'єкту дослідження. Державний бюджет України є

основним фінансовим планом країни, затвердженим Верховною Радою України. Державний бюджет забезпечує здійснення повноважень головного розпорядника бюджетних коштів, фінансове забезпечення діяльності і організацію бухгалтерського обліку і звітності в установах та організаціях, що входять до сфери управління уряду України.

Об'єктом є основні податкові джерела формування доходів держави.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

1. Дослідити економічну сутність та функції податків, їх місце в державному регулюванні економіки;
2. Розкрити теоретичні засади оподаткування України;
3. Дослідити сучасні тенденції розвитку податкової системи;
4. Визначити сучасні проблеми та шляхи розв'язання дохідної частини державного бюджету;
5. Проаналізувати податкові надходження та питому вагу податків зведеного бюджету України;
6. Зробити аналіз структури та стану податкових надходжень;
7. З'ясувати проблеми податкової системи України.

Огляд джерел, що використані в роботі. У процесі підготовки курсової роботи використані законодавчі та нормативні документи України, навчальні посібники, періодична література, Інтернет – ресурси, а також підручники відомих вчених, які досліджували дану проблему. У науковій літературі дослідженню теоретичних та практичних аспектів податків та оподаткування присвячені роботи таких провідних науковців, як О. Василик, Л. Воронова, С. Герасименко, А. Головач, Д. Журавський, М. Кучерявенко, О. Музика-Стефанчук, А. Нечай, В. Опарін, А. Соколовська, Л. Тарангул, В. Федосов, А. Чугаєва, А. Шустікова, П. Круш, П. Філімоненков, О. Благун, І. Коваленко О. Тарасюк, В.Задорожній, О. Тимченко, І. Цимбалюк та інші.